

PRÒLEG

La imatge que tenim del Dr. Joan Mercader i Riba —i no és perquè pretengui ara de descobrir-lo al gremi dels historiadors— s'acosta força a la que sempre se'ns havia presentat com a prototipus de l'home savi. Discret i tímid per naturalesa, absort en un àmbit d'estudi molt concret però assolint-hi fondàries insospitades, posseïdor d'un món propi que als profans ens apareix inabastable, brillant en les investigacions i descobertes i gairebé definitiu en les conclusions.

Així l'hem vist també, i amb una aurèola de respecte, els seus compatricis, els igualadins que l'hem trobat passejant amb parsimònia pels nostres carrers quan era temps de vacances i deixava aquell Madrid on la salut l'aconsellava de romandre.

La imatge, sense ser gens falsa, és certament incompleta. Perquè, a costat de les facetes que hem intentat esbossar, el Dr. Mercader n'ofereix una altra que és molt menys coneguda pels qui l'identifiquen només en l'àmbit reclòs dels estudis històrics. Em refereixo, és clar, a la seva condició d'agitador cultural a la seva Igualada nadiua, amb el fruit del Centre d'Estudis Comarcals (CECI) —que enguany celebra el seu quarantè aniversari— i l'activitat i institucions que n'han resultat, sobretot en la seva primera etapa. I d'Igualada cap enfora, amb les Assemblees Intercomarcals d'Estudiosos i altres iniciatives encomiables. Val la pena de constatar-ho perquè tot això dóna la mesura precisa del compromís concret pel Dr. Mercader amb Igualada i amb Catalunya, més enllà dels serveis que ja ens ha prestat amb els seus treballs històrics.

En tot cas, i ultrapassant una perspectiva més o menys localista, el volum d'homenatge que teniu a les mans agrupa l'obra dispersa de Joan Mercader i Riba. Com sol passar en aquests casos, es tracta d'obra literalment «dispersa», és a dir, sovint introbable o de molt difícil localització. I, en canvi, obra valuósíssima, breu d'extensió però plena d'interès i de rigor, imprescindible per a conèixer la crisi de l'antic règim i la guerra del francès a Catalunya i a Espanya.

Calia que algun dia es fes aquest recull. Benvingut sigui, doncs, el magnífic pretext que suposa l'homenatge que el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada dedica al Dr. Joan Mercader. És l'oportunitat que ens calia per recuperar i difondre aquesta obra dispersa. És, alhora, un homenatge i un bon servei a la nostra historiografia, fruit d'un home savi que, d'una forma discreta i tenaç, ens ha deixat escrites moltes pàgines esclaridores sobre el nostre passat col·lectiu.

ANTONI DALMAU I RIBALTA
President de la Diputació de Barcelona

